

Универзитет уметности у Београду
Наставно уметничком и научном већу
Факултета ликовних уметности

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА И ПИСАНОГ РАДА**

„Приказивање стварности кроз идеје принципа неодређености и дуализма -
слике и цртежи“
кандидата Сање Црњански

Наставно уметничко и научно веће Факултета ликовних уметности у Београду на 470. седници одржаној 9.9.2020. год. одредило је да комисија за процену теме докторског уметничког пројекта кандидата Сање Црњански ради у саставу: мр Анђелка Бојовић, проф. емеритус, ФЛУ, др ум. Димитрије Печић, ред. проф. ФЛУ, др Никола Шуица, ред. проф. ФЛУ, др ум. Селма Ђулизаревић- Карановић, ван. проф. ФПУ и др ум. Јасмина Калић Кумануди, ред. проф. ФЛУ, ментор.

Биографија кандидата

Сања Црњански рођена је 1980. године у Београду, где је завршила основну школу и гимназију. Године 1999. започела је студије архитектуре на Архитектонском факултету у Београду. Након завршене друге године студија архитектуре, 2002. године уписује студије на Факултету ликовних уметности на одсеку Сликарство. Прве две године завршава у класи проф. др Јасмине Калић. Дипломирала је 2008. год. у класи проф. Дарије Качић. Докторске уметничке студије уписује 2014. године на истом факултету. Члан је УЛУС-а од 2009.

Излагала је радове на две самосталне изложбе у Галерији Задужбине Илије М. Коларца у Београду: „Слике и акварели” 2012. године и „Слике и цртежи” 2018. године и на 12 групних изложби. Докторски уметнички пројекат представљен је септембра 2020. године у Галерији Факултета ликовних уметности.

Добитница је друге награде на Међународном бијеналу уметности АРТија, 2018. године, годишње награде Галерије Коларац за изложбу слика и акварела 2013. године, као и награде Факултета ликовних уметности, за сликарство „Риста и Бета Вукановић, сликари” 2006. године и награде за најбољи цртеж на II години студија 2004. године. За коауторски рад „Сјајно”, 2003. године, добитница је награде публице на Сајму кратке електронске форме у Београду.

Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат „Приказивање стварности кроз идеје принципа неодређености и дуализма - слике и цртежи” састоји се од сликарских радова и писаног дела који расветљава процес уметничког делања.

Уметничке радове чине слике у техници акрилик на платну, али и цртежи и акварели. Формати слика и цртежа крећу се од малих до средње великих.

Писани рад садржи шест целина које представљају Увод, четири поглавља: Оквир истраживања, Процес истраживања, Ликовни поступци, Резултати истраживања - изложба докторског уметничког пројекта, као и Закључак.

У Уводу је прецизиран предмет рада, циљ и резултати рада, као и методе које се базирају на упоређивању чињеница из области физике (принципи дуалности и неодређености) са уметничким истраживањима кандидата.

Прво поглавље, Оквир истраживања, дефинише саму област истраживања и принципе кроз које су остварени очекивани резултати. Истакнути су примери из историје уметности у

којима су препознате идеје настале током уметничког истраживања кандидата (Моне, Роден, Констејбл, Ешер). Упоришта истраживања налазе се и у области квантне физике као и у области дубинске психологије на основу сазнања Карла Густава Јунга и његових следбеника као што је Анијела Јафе.

Друго поглавље насловљено као „Процес истраживања“ говори о мотиву дрвета као готово незаобилазном на уметничким радовима, али и о формирању „печата“ који се и стварају, како аутор каже, управо као прикази који се пробијају кроз простор крошње. Говори се о трансформацији облика у природи која се представља знаком и како се постепеним радом долази до форме лавиринта. Дакле, износи се сам процес уметничког истраживања и његова еволуција током реализације докторског уметничког пројекта.

Треће поглавље има наслов „Ликовни поступци“ и представља, како и доликује, најобимније поглавље са чак седам поднаслова. „Језик медија“ тиче се рецимо, анализе радова као слика и цртежа и говори о сликарским техникама и сликарским средствима. Анализирају се ликовни елементи који чине радове. А то ће рећи: употреба боје, линије али и облика. Такође се проучава необична карактеристика многих радова: формирање великих необојених површина. Линија се проучава као граничник који раздваја две урезане фигуре и указује на везу са интригантним филмом „La Linea“.

Затим се образлаже појам облик који не само да истиче физичке карактеристике неког елемента, већ и његов однос са окружењем. Тако су исцрпно проучени и композиција, материја и време и неминовно - простор. Анализа слика представљених на изложби извршена је у склопу разматрања перцепције, позивајући се на сазнања Рудолфа Арнхајма.

Четврто поглавље говори о резултатима истраживања - изложби докторског уметничког пројекта, што је и наслов ове главе. Сlike и цртежи представљени су и фотографијама саме поставке, тако да стиче одличан утисак компактности рада уз све техничке податке о радовима, што је озбиљан документ и важан сегмент овог докторског рада.

У Закључку кандидат износи да је приступ феноменолошким пресликавањем идеје принципа неодређености и дуализма у ликовни рад, довео до различитих израза којим је пројекција стварности приказана кроз сталну трансформацију из једног у друго комплементарно стање, стање таласа и честица.

Форма која је остварила јединство истакнутих елемената стварности је лавиринт. А то је, закључује кандидат, и сам живот. Тако се у ствари, живот и слике изједначају, чврсто срастајући једно с другим.

Критички осврт комисије

Докторски уметнички пројекат „Приказивање стварности кроз идеје принципа неодређености и дуализма - слике и цртежи“ кандидата Сање Црњански, реализован је на врло убедљив начин и што се тиче изложбе, односно самих уметничких радова, а и у погледу текстуалног дела пројекта.

Радови на изложби врло јасно указују на процес истраживања. Радови се могу гледати понаособ, међутим на овој поставци изложбе они врло моћно стоје у посебној корелацији као какав смирени калеидоскоп.

У потпуном складу са озбиљношћу уметничких радова налази се и писани део уметничког пројекта. Веома брижљиво рађен, на систематски начин је приказао стварање ових уметничких радова. Испитано је њихово порекло уз неизвештачену потпору у наукама као што су квантна физика и дубинска психологија К. Г. Јунга са следбеницима, али и из дела уметности визуелног опажања (Рудолф Арнхајм). Ту су и Павел Флоренски, Михајло Петровић Алас, Коста Богдановић, Милица Стевановић, Ричард Фајнман, итд.

Овој импозантној свити прикључује се и изузетна паралела из књижевне ризнице (Максим Горки).

Оцена остварених резултата - Закључак са образложењем уметничког доприноса рада

Уметнички рад и текстуални део пројекта „Приказивање стварности кроз идеје принципа неодређености и дуализма - слике и цртежи“ кандидата Сање Црњански, представљају ретко остварен природан спој у тоталном прожимању.

Доследност, озбиљност и промишљеност, подједнако кресе како сликарски, тако и писани рад.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта, мишљења је да је кандидат остварио веома квалитетну и запажену изложбу у Галерији ФЛУ у Београду, септембра 2020. године.

С друге стране, писани део пројекта сасвим јасно даје увид у процес уметничког рада, што је омогућено систематским и аналитичким начином приказа уз адекватну теоријску подршку. Стваралачки поступак је, дакле, уз ликовне технике врло пажљиво представљен.

Остварени уметнички докторски пројекат у целости говори о зрелом уметничком раду кандидата који заиста доприноси квалитету савремене ликовне сцене.

На основу досад реченог, комисија за одбрану докторског уметничког пројекта предлаже наставно уметничком и научном већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати позитиван извештај о докторском уметничком пројекту кандидата Сање Црњански и достави га Сенату Универзитета уметности у Београду.

У Београду, 21. 12. 2020.

мр Анђелка Бојовић, проф. емеритус, ФЛУ

др ум. Димитрије Пецић, ред. проф. ФЛУ

др Никола Шуица, ред. проф. ФЛУ

др ум. Селма Ђулизаревић-Карановић, ван.проф. ФПУ

др ум. Јасмина Калић Кумануди, ред.проф. ФЛУ, ментор

